

M A A N D B L A D

VAN HET

Genealogisch-heraldiek genootschap „De Nederlandsche Leeuw.”

Dit blad verschijnt omstreeks het midden van iedere maand en wordt alleen aan de leden van het genootschap gezonden. Brieven te zenden aan den Secretaris den Heer Jhr. Mr. C. H. C. FLUGI VAN ASPERMONT, *Groot Hertoginnelaan 27.* — Bijdragen en correspondentie betreffende het Maandblad aan den Heer W. Baron SNOUCKAERT VAN SOCHAUBURG, *Balistraat 73, te 's Gravenhage.*

Aanvragen betreffende de bibliotheek aan den Heer Mr. H. J. KOENEN, *Kanaalweg 63 te Scheveningen.*
Penningmeester is de Heer C. F. GIJSBERTI HODENPIJL te *Vrijenban bij Delft*
Leden te 's Gravenhage betalen per jaar *f 10 00.*
Zij die buiten 's Gravenhage wonen *f 6 00.*
De vorige jaargangen zijn voor leden ad *f 6 00* per jaargang verkrijgbaar. Afzonderlijke nummers worden niet verstrekt.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of inhoud der onderteekende stukken.

N°. 11.

XVIe Jaargang.

1898.

Ecuyer = Jonkheer.

Du choc des idées surgit la lumière. Mijn volgend schrijven heeft geen ander doel dan de waarheid van dit spreekwoordelijk gezegde opnieuw te bevestigen. Onvrede zal uit de ideënbotsing niet geboren worden.

In mijne studie over *de Heerlijkheid Zeelhem en de Huygensen* heb ik, volgens den heer Wildeman, mij „schuldig gemaakt aan het toekennen van het praedicaat van *Jonkheer* aan eene familie, die volstrekt niet in den Nederlandschen adel is *verheven* of *ingelijfd* en nooit daarvoor in aanmerking zou kunnen komen” (1). Mijn geachte tegenspreker vindt er namelijk bezwaar in, dat ik den heer Léon van der Elst — 3 Mei 1892 gehuwd met Jonkvrouwe Marie van Vessem — en de kinderen uit dat huwelijk gesproten, *jonkheeren* genoemd heb. Blijkbaar heeft mijn schriftelijk antwoord op de vraag des heeren Wildeman „wat mij bezielde had dit af te drukken” dezen niet volkomen bevredigd. 't Zij me derhalve vergund te dezer plaatse kortelijk de redenen aan te geven, waaruit, naar ik in gemoede vertrouwen, het goed recht dezer betiteling zal blijken.

De heer W. heeft volkomen gelijk waar hij beweert, dat de bedoelde familie van der Elst niet behoort tot den *Nederlandschen* adel: evenmin behoort zij daartoe als bv. Prins von Bismarck of als de baronnen von Salmuth en von Gundlach, die eveneens op mijne geslachtslijst van den neventak der Huygensen voorkomen. De door mij bedoelde Belgische familie van der Elst staat in geenerlei verwantschap tot de gelijknamige Noordnederlandsche families, en woont sinds 4 eeuwen in Zuid-Brabant. Maar wijl zij tot den *Belgischen* adel behoort, komt haar het praedicaat *Jonkheer* m. i. onbetwistbaar toe. Ziehier waarom.

In België geldt nog steeds, 't geen den heer W. ontgaan schijnt te zijn, in zake van titels en praedicaten des adels, de regeling van koning Willem I: bepaaldelijk de Koninklijke besluiten van 13 Februari 1815 en 25 Juli 1825, zooals o. a. blijken kan uit het gezaghebbend,

half-officieel werk: *Législation héraldique de la Belgique* (1595 — 1895), — *Jurisprudence du Conseil héraldique* (1844 — 1895) par Léon Arendt, directeur général au ministère des affaires étrangères et Alfred de Ridder, chef de bureau au même ministère. Bruxelles, Société belge de librairie, 1896”. Daarin vindt men genoemde Koninklijke besluiten van Willem I afgedrukt op blz. 284 en 342, en hunne bevestiging door Koning Leopold I den 12 October 1838 op blz. 361: „L'ordre des nobles entre eux doit être celui adopté par le gouvernement précédent, qui est, en allant de l'inférieur au supérieur, ecuyer, chevalier, baron. . . .”. Zoo luidt het in laatstgenoemd besluit van Koning Leopold: en Koning Willem's bepaling van 1825 luidende: „de praedikaten van adeldom en titulen zijn voor alle adellijken hoogwelgeboren jonkheer” vindt men in 't Belgisch besluit terug in dezen vorm: „Les prédicats sont pour tous *Messire* ou *Monsieur* en flamand *Jonkheer*.”

Wie van de Hollandsche of Vlaamsche taal gebruik maakt zal dus het praedicaat *jonkheer* evenmin aan de leden van den Belgischen als van den Nederlandschen adelstand kunnen ontzeggen — geheel onverschillig of zij vóór of na de scheiding der beide landen tot dien stand verheven zijn. In den vlaamschen tekst van 't Belgische Staatsblad (*Moniteur belge, Journal Officiel*) komt dan ook de benaming *jonkheer* of *jonker* als vertaling van *écuyer* geregeld voor (1). Even geregeld geschiedt dat in geboorteakten, die in 't Vlaamsch zijn opgesteld. 't Ware overbodig voorbeelden aan te halen, men heeft ze voor 't grijpen.

Schrijft men in de Fransche taal, dan wil ik gaarne toegeven, dat het — althans waar het Belgischen adel geldt — minder juist is te spreken van *le jonkheer*. Deze qualificatie toch, die in 't koninklijk besluit van 13 Febr. 1815, ook in den Franschen tekst, nog voorkwam (zie t. a. p. pag. 285), moest in 't koninklijk besluit van 30

(1) Zie hiervoren, blz. 87.

(1) Zie bijvoorbeeld *Journal Officiel — Staatsblad* van 5 Juni '98) blz. 2352: Promotion dans l'artillerie: de Schrynmakers (J. E.), *ecuyer* = Bij de artillerie: de Schrynmakers (J. E.) *jonker*. De Hollain, *ecuyer* = De Hollain, *jonker*.